

Milieukeur

December 2004 Nr. 44

Wim Noordhoek, milieuoördinator Van der Valk Hotel Assen

Van der Valk Hotel Assen behaalt als eerste Milieukeur voor hotels

Het Van der Valk Hotel Assen heeft in november 2004 als eerste hotel in Nederland Milieukeur behaald. De geschiedenis hiervan begint in 2001 toen het hotel deelnam aan het 'duurzaam Drenthe' project. In dit jaar werd meteen de zilveren Milieubarometer behaald. In 2002/2003 volgde goud en in november 2004 resulteerde de 'ultieme bekroning': Milieukeur. Het hotel voldoet aan alle 22 verplichte maatregelen en daarnaast ook aan 15 van de in totaal 22 optionele maatregelen. Wij spraken met Wim Noordhoek (1961), milieuoördinator Van der Valk Hotel Assen.

Wim Noordhoek heeft een achtergrond in de akkerbouw. Sinds 1990 is hij werkzaam bij Van der Valk in Assen. Hij is er begonnen als hovenier, in '98-'99 volgde hij een cursus milieuoördinatie en sindsdien werkt hij (deels) als milieuoördinator. Noordhoek

Inhoud

Van der Valk Hotel Assen behaalt als eerste Milieukeur voor hotels	1/2
Bedrijvennetwerk duurzaam handelen	3
Samenwerking Duurzaam Terreinbeheer	3
2005: nieuwe fase SMK	4/5
Personele wijzigingen	4
Fachjan laat zich niet ontmoedigen	5/6
Project autowasbranche komt moeizaam op gang	6/7
Brabantse akkerbouwers werken duurzaam en marktgericht	7
Milieukeur groenten geproduceerd in Spanje	8
De invalshoek van de consument	8
Terugblik Week van Milieukeur	9
Ontwikkelingen: Onderzoek/Herziening en verlenging van eisen	9/10

De heer Noordhoek

geeft tevens cursussen op het gebied van milieuvriendelijk ondernemen aan andere vestigingen van Van der Valk. In de visie van Noordhoek is een hotel 'relatief niet milieubelastend'. Toch besteedde hij in de eerste drukke periode ruim 60% van zijn tijd aan milieuoördinatie; het milieu beheerst nog steeds een substantieel deel van zijn werkweek.

vervolg op pagina 2

vervolg van pagina 1

Noordhoek is zeer positief over Milieukeur: 'Het label heeft een grote naamsbekendheid, na vijf jaar intensief werken met milieu is dit de erkenning voor ons werk.' Het label toont aan dat Van der Valk Assen intensief bezig is met milieu en dat het voldoet aan alle wet- en regelgeving. Maatschappelijk verantwoord en duurzaam ondernemen wordt volgens Noordhoek steeds belangrijker en hij is dan ook zeer blij met het behalen van het keurmerk.

Het Van der Valk Hotel in Assen wil Milieukeur niet te breed uitdragen naar de gasten. Gastvrijheid ziet men als het belangrijkste kenmerk van het bedrijf en dat betekent dat men klanten niets wil opdringen. Verder is het vooral ook een intern proces. Maar al wordt de gast niet direct geconfronteerd met Milieukeur, indirect is het wel degelijk aanwezig. Naast het Milieukeurschildje en de verklaring in de hal is bijvoorbeeld op de menukaart in het restaurant vermeld dat in het geserveerde eten ook biologische verantwoorde ingrediënten zijn verwerkt. Ook is op alle hotelkamers informatie aanwezig. Een voor de gasten duidelijk herkenbaar gevolg is bijvoorbeeld het verminderde aantal mono-verpakkingen.

Maatregelen

De belangrijkste maatregel die heeft geleid tot het behalen van Milieukeur is het monitoren van het verbruik van gas, water, elektra en afval. Qua waterbesparing heeft het hotel in Assen een besparing van 8 miljoen liter water per jaar bereikt. Dit is onder andere het gevolg van aangepaste vaatwasmachines, begrenzers in douches en hergebruik. Noordhoek benadrukt het totaaleffect van vele op zichzelf kleine veranderingen. Een nieuw drukventiel in het ijs-schepbakje levert bijvoorbeeld alleen al een besparing van 260.000 liter water per jaar op. Het regeneratieproces van de waterontharder produceert 62% minder kalkzout. Het Van der Valk Hotel Assen bespaart ook veel op het verbruik van elektriciteit en gas, als resultaat van de installatie van timers en energiezuinige lampen.

Afval

Bij Van der Valk in Assen wordt het afval via het systeem van 'de ladder van Lansink' verzameld. Dit systeem heeft betrekking op de prioriteit van afval. Doel is zo weinig mogelijk afval en zoveel mogelijk hergebruik. Leveranciers in Assen moeten bijvoorbeeld tekenen voor groot- en/of retourverbruik. Er wordt een scheiding gemaakt in maar liefst 15 soorten afval. In totaal is dankzij deze maatregelen slechts 30% van de totale afvalproductie daadwerkelijk restafval.

Een andere innovatieve oplossing is de ondergrondse vacuümtank voor swill en groen afval. Deze tank heeft een opslag van 10.000 liter waardoor minder vervoer nodig is. Een ander voordeel is dat er door de natuurlijke koeling energie bespaard wordt. Ongedierte en vervelende geuren behoren dankzij een actief koolfilter ook tot het verleden.

Doseerapparatuur voor schoonmaakmiddelen levert een besparing van 63% op en voorspoelunits leveren 15% besparing op door een langere inwerktijd en een

gedeeltelijk hergebruik van schoonmaakmiddelen in het spoelwater. Een geautomatiseerde tap op de fusten bier, wijn en sterke drank leverde tenslotte reeds een besparing van 55% op glasafval.

Er zijn ook een aantal punten uit het milieuactieprogramma die het Van der Valk Hotel in Assen niet heeft kunnen bereiken. Dit is bijvoorbeeld het opvangen van hemelwater om dit vervolgens te kunnen hergebruiken als spoelwater voor de toiletten. De investering bleek te hoog voor de rentabiliteit. Dit geldt tevens voor het zelf zuiveren van zogenaamd 'zwart water' naar 'grijs' (spoel)water, dit heeft een terugverdientijd van ruim 12 jaar! Een laatste actiepunt dat helaas niet bereikt is, is het gebruik van vaatwasmiddelen die fosfaat en chloorvrij zijn. Deze middelen veroorzaken minder schadelijke stoffen in het afvalwater maar konden helaas niet de aanslag op koffie- en theekopjes verwijderen.

Implementatie

Noordhoek benadrukt dat technische oplossingen altijd 100% scoren, omdat er geen implementatietraject aan te pas komt. Het systeem werkt meteen na installatie. Uiteraard moeten de werknemers wel op de hoogte worden gebracht van de milieuvriendelijke werkwijze. Via het huishoudelijke reglement komen alle 100 werknemers in aanraking met de milieuvriendelijke werkwijze van het hotel, waarvoor alle werknemers ook wordt gevraagd een verklaring te tekenen. Naast aparte instructies heeft Noordhoek als milieuoördinator ook een vaste rubriek in het personeelsblad, waarin hij iedereen op de hoogte houdt van de recente ontwikkelingen.

Toekomst

Op dit moment beschikken landelijk slechts vijf hotels over de gouden Milieubarometer. Noordhoek verwacht dat deze alle dit jaar nog Milieukeur zullen verwerven. Over de inspanningen van de andere vestigingen van de Van der Valk-keten kan hij niet meer zeggen dan dat het de volle aandacht heeft.

Noordhoek heeft een duidelijk doel voor ogen; Milieukeur vasthouden. Verder is er volgens hem op andere punten (dit betreft ook punten die niet in de Milieubarometer of Milieukeur zijn vermeld) nog veel milieuwinst te behalen. In Assen heeft men ideeën genoeg!

Bedrijvensnetwerk duurzaam handelen

De ontwikkeling van duurzaam ondernemen staat nog in de kinderschoenen en is volop in beweging. Het gaat er nu om hieraan daadwerkelijk sturing en uitvoering te geven. Agro Ketten Kennis (AKK) en Stichting Milieukeur (SMK) hebben in samenwerking met een groep van circa 15 bedrijven het initiatief genomen tot de oprichting van een netwerk. Vanuit een gezamenlijke visie, gebundeld in een netwerk, kunnen bedrijven concreet invulling geven aan duurzaam ondernemen.

Het netwerk zal handelen vanuit een gedegen en erkende systematiek voor duurzaam ondernemen. Kenmerk van de systematiek is dat er verschillende niveaus van duurzaamheid worden gedefinieerd.

Bedrijven kunnen op basis van hun ambitie, marktpositie en consumentenwensen kiezen voor een realistisch niveau.

Toepassing van de criteria van SMK kan bedrijven op drie niveaus ten dienste staan:

- Product (beeldmerk/logo/certificaat)
- Proces (inkoopvoorwaarden, ketenborging business-to-business)
- Markt (certificering winkelniveau, assortiment)

Er wordt gestreefd naar erkenning door overheid en maatschappelijke organisaties van de systematiek. De betrokken bedrijven hebben SMK als serieuze partner gekozen om aan deze concrete invulling vorm te geven.

Samenwerking Duurzaam Terreinbeheer

Op 4 november 2004 hebben Plant Research International (PRI) en Stichting Milieukeur een 'Letter of Intent' gesloten. In dit document is een nauwe samenwerking op het gebied van het certificatiesysteem voor Duurzaam Terreinbeheer uitgewerkt.

PRI doet veel wetenschappelijk en praktijkgericht onderzoek op het gebied van onkruidbestrijding, zowel voor de landbouw als niet-landbouwkundige toepassingen. De laatste jaren is gewerkt om een praktijkgericht systeem (DOB = Duurzaam Onkruid Beheer op verhardingen) te ontwikkelen, waarbij de milieubelasting van chemische onkruidbestrijdingsmiddelen tot een aanvaardbaar niveau wordt beperkt. De DOB-werkwijze wordt bij 9 gemeenten in de praktijk getest. Stichting Milieukeur heeft in afgelopen periode samen met CLM Advies de DOB-werkwijze en het Milieukeurcertificaat geïntegreerd tot één certificatieschema Duurzaam Terreinbeheer, in een barometermodel met drie niveaus. Het DOB-

niveau vormt daarin de basis en richt zich daarbij alleen op verhardingen. Het Milieukeurniveau omvat alle groene en verharde terreintypen en stelt criteria voor de relevante milieuthema's. Milieukeur onderscheidt de voorlopende terreinbeheerders.

Professor Martin Kropff, algemeen directeur van Plant Sciences Group, waarvan PRI een onderdeel vormt, tekende samen met Regien van der Sijp, directeur van Stichting Milieukeur de 'Letter of Intent'. De heer Kropff: 'Ik ben blij dat het nu zover is. De criteria worden op dit moment getoetst in pilotprojecten. Ik zie het certificaat Duurzaam Terreinbeheer als een kans voor beheerders om op een verantwoorde en kostenefficiënte manier verhardingen onkruidvrij te houden. Het Milieukeurniveau brengt daarbij de aansluiting met voorlopende beheerders in beeld en maakt onafhankelijke certificering mogelijk.'

Mevrouw Van der Sijp: 'Ook, wij zijn verheugd over de samenwerking. Door de afstemming met PRI kunnen we samen één duidelijk systeem voor Duurzaam Terreinbeheer bieden, dat voor alle terreinbeheerders interessant is. Overheden kunnen hun voorbeeldrol oppakken door hun eigen beheer te laten certificeren. Certificering is daarbij ook een goed instrument in het beleid gericht op het terugdringen van diffuse bronnen, omdat het een duidelijk ambitieniveau aangeeft, dat ook nog eens maatschappelijk gedragen wordt. De nationale overheid is daarin voorgegaan door de certificering van DOB en Milieukeur concreet op te nemen in het gewasbeschermingsmiddelenbeleid voor niet-landbouwkundige toepassingen.' De verwachting is dat de eerste certificaten in het voorjaar van 2005 kunnen worden uitgereikt.

De heer M. Kropff tekent namens het PRI-team de 'Letter of Intent' Duurzaam Terreinbeheer en mevrouw R. van der Sijp tekent namens Stichting Milieukeur

2005: nieuwe fase SMK

Uitdagend en enerverend. Dat is de meest treffende typering van SMK in de afgelopen twee jaar. Méér criteria en méér producten en diensten met Milieukeur. Bovendien is uit onderzoek gebleken, dat veel bedrijven de SMK-criteria gebruiken als richtsnoer en als benchmark, maar om uiteenlopende redenen niet Milieukeur aanvragen. De criteria hebben daardoor een veel groter effect dan direct zichtbaar is. Maar de SMK-dynamiek blijkt vooral ook uit de actuele drastische verbreding van het werktein, waar de markt (bedrijven en overheden) grote behoefte aan blijkt te hebben.

Die drastische verbreding blijkt bijvoorbeeld uit de actieve business-to-business aanpak van productieketens die SMK hanteert en waar Milieukeur als zodanig soms niet eens aan te pas komt. Bijvoorbeeld in de agro/food-sector heeft SMK programma's ontwikkeld voor de hele keten: van producent tot en met het schap in de winkel. Deze ketensamenwerking leidt tot professionalisering, kostenbesparing en ketenverkorting. Twee voorbeelden: de vereniging van varkenshouders 'De Hoeve', die aan de Keurslagers levert in een keten met Milieukeur, wil in 2005 op die manier hun afzet tenminste ver-

dubbelen. 'Groentehof' gaat in 2005 de complexe logistieke borging onder Milieukeur versterken door de beschikbaarheid van gesneden groenten te optimaliseren via een groter aanbod van telers in Nederland en Spanje.

Op een ander terrein vormt de verdere ontwikkeling van het barometermodel een ander voorbeeld. De Stichting KMKV (Keurmerk Milieu, Veiligheid en Kwaliteit) van recreatiebrancheorganisatie Recron heeft het hoogste niveau van haar gelaagde Milieubarometer gekoppeld aan Milieukeurcriteria voor verblijfsrecreatie. Nieuwe loten aan die stam zijn hotels. Er zijn inmiddels circa 90 gouden Milieubarometerhouders. Voor 2005 staat uitwerking van de samenwerking van SKMKV en SMK op de agenda.

Het barometermodel wordt ook verder ontwikkeld voor duurzaam terreinbeheer. Samen met PRI (Plant Research International) werkt SMK aan één certificaat voor Duurzaam Terreinbeheer dat zowel terreinbeheerders als burgers duidelijkheid geeft hoe duurzaam dat beheer daadwerkelijk is. De getrapte certificatie omvat zowel het PRI-beheersysteem Duurzaam OnkruidBeheer op verhardingen (DOB) als het Milieukeur Groen en Verhardingen. Negen gemeenten werken mee in een DOB-pilot. Vijf gemeenten en Geldersch Landschap zijn betrokken bij de Milieukeurpilot, die meegefinancierd wordt door de Vereniging Waterbedrijven in Nederland (VEWIN), Waterschap Vallei en Eem, Waterschap Rivierenland en de Provincie Gelderland. Al in 2005 zal een praktijkgericht certificatiesysteem op de markt komen.

De aanmeldingen voor de duurzamere Groen Label Kas (GLK) gaan gestaag door. Al bijna 10% van alle Nederlandse glastuinbouwbedrijven (rond 900 van de ruim 10.000) beschikken nu over een GLK-certificaat en profiteren daardoor ook van fiscale voordelen.

Ook Europees timmerde SMK, dat 'competent body' is voor het Europees Ecolabel, aan de weg. In 2004 voerde het Europees Ecolabel een intensieve promotiecampagne, die onder meer tot resultaat had dat de eerste vijf licenties voor toeristische accommodaties toegekend konden worden. Akzo Nobel Nederland, Koninklijke Auping, BührmannUbbens en Claudia Sträter ontvingen aanmoedigingsprijzen tot het behalen van Europees Ecolabel voor hun milieubewuste productie. In 2005 gaat SMK kijken hoe het Nederlandse Milieukeur en het Europese Ecolabel optimaal in elkaars verlengde gebracht kunnen worden, zodat Nederlandse bedrijven die zich profileren op de buitenlandse markt daarvan profijt kunnen hebben. Begin 2005 stapte Papierfabriek Horgen met toiletpapier en papieren handdoekjes bijvoorbeeld over van Milieukeur naar het Europees Ecolabel.

vervolg op pagina 5

Personele wijzigingen

In 2005 wordt SMK gekort op de exploitatie-subsidie van LNV. Dit heeft als gevolg dat er aanzienlijk minder marketing- & communicatie-activiteiten zullen plaatsvinden en dat de functie van de communicatie medewerker – helaas – komt te vervallen. **Petra Sommer** die 3 jaar met veel enthousiasme en inzet voor ons die functie heeft vervuld, heeft gelukkig per 1 november 2004 een nieuwe baan gevonden als communicatie-adviseur bij Kennisnet.

In dit verband wordt ook het tijdelijke dienstverband van de non-food projectassistent **Jacco van Uden** in januari 2005 beëindigd.

Bij het team van agro/food beëindigen **Berry Janmaat** en **Cindy van den Boom** hun dienstverband bij SMK. Cindy gaat per 1 januari 2005 werken als beleidsmedewerker meststoffen bij de directie Landbouw van het ministerie van LNV. Berry heeft DO-advies opgericht en gaat als zelfstandig ondernemer bedrijven adviseren.

Bas Tramper gaat deel uitmaken van het agro/food team per 15 december 2004. Bas was werkzaam als teammanager akkerbouw bij ZLTO en daar bijna 4 jaar betrokken bij agroketenprojecten (zoals Masterplan consumptie aardappelen) en bedrijfsontwikkelingsvraagstukken. Daarvoor was hij 13 jaar werkzaam in de sector landbouwchemie (Dow AgroSciences en Luxan).

vervolg van pagina 4

Een belangrijke verbreding van het SMK-werk is verder dat bij de criteriaontwikkeling zelf steeds vaker rekening wordt gehouden met andere aspecten van duurzaamheid. Zo zullen de Milieukeur-criteria voor autowasinstallaties ook arbo-aspecten omvatten en worden bij Milieukeur agro/food-certificatieschema's ook dierenwelzijn, natuurbeheer en voedselveiligheid meegenomen.

Inspelen op maatschappelijk verantwoord ondernemen

SMK speelt met zowel deze verbreding als met de verdieping in op de doorbraak van maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO). Steeds meer bedrijven (en ook overheidsorganisaties) besluiten om voortaan meer met MVO-aspecten rekening te houden. Ze kunnen zich zolangzamerhand niet meer permitteren om dat niet te doen. Hun klanten verwachten het gewoon, zoals ze er ook blindelings van uitgaan dat geleverde producten veilig en van goede kwaliteit zijn. SMK merkt dat aan de belangstelling voor haar criteria. De SMK-reputatie van betrouwbaarheid, deskundigheid en onafhankelijkheid heeft daar veel mee te maken. Een bedrijf wil er immers zelf ook blind op kunnen vertrouwen dat de milieu-criteria die het hanteert juist op die drie punten boven elke twijfel verheven zijn. Dat maakt de SMK-criteria dus erg aantrekkelijk.

Het is erg plezierig dat zowel het SER-advies 'Keurmerken en duurzame ontwikkeling' (2004) als het recente regeringsstandpunt daarover dat onderstrepen. De SER toont zich een krachtig voorstander van transparantie over de duurzaamheidsaspecten van producten en diensten. En die transparantie is alleen mogelijk op basis van onafhankelijk ontwikkelde criteria, zoals de SER ook aangeeft. SER en regering zijn ronduit enthousiast over de barometermethode 'die een instap- en ontwikkelingsmodel biedt voor bedrijven om in dialoog met hun stake-

holders de duurzaamheid van hun producten te verbeteren.'

Ook de SER vindt dat het bedrijfsleven en de andere betrokkenen 'voor het formuleren van duurzaamheidscriteria moeten worden ondersteund.' Lente 2005 komt de regering met een concreet antwoord op de vraag hoe zij dat het beste kunnen doen. Deze ontwikkeling sluit bijna naadloos aan bij de ontwikkeling die SMK de afgelopen jaren heeft door- gemaakt. Zij fungeert inmiddels niet meer alleen als 'criteriafabriek', maar werkt ook op een aantal andere gebieden mee aan uitbreiding van de toepassingsmogelijkheden en het uitbouwen van de ontwikkelde criteria. Regelmatig wordt SMK door marktpartijen benaderd om mee te denken over manieren om duurzaamheid vorm te geven in ketens binnen de sector.

Er is veel gebeurd, en er staat nog meer te gebeuren. De markt voor SMK-activiteiten maakt een krachtige groei door. Een concreet voorbeeld? Staatssecretaris van Geel riep in oktober 2004 overheidsinstellingen op om in 2010 tenminste 50% van hun aanbestedingen duurzaam in te kopen. Milieukeurcriteria kunnen daarbij een betrouwbaar richtsnoer zijn. SMK gaat daarom in 2005 een rol spelen bij het ontwikkelen van specificaties die daarvoor nodig zijn.

Kortom: ook 2005 wordt voor SMK uitdagend, enerverend en dynamisch.

Regien van der Sijp,
directeur Stichting Milieukeur

Fachjan laat zich niet ontmoedigen

'Wij willen schoon telen. Klaar. Dat willen we uit onszelf.' Kees Janssen, directeur van Fachjan in Honselersdijk, kwekerij van exotische bomen, is heel duidelijk over zijn motivatie om – nu alweer vier jaar – te werken onder Milieukeur. **Voor deze sector gelden ook keurmerken die verplicht zijn of die worden opgelegd door bepaalde afnemers, zoals MPSG-AP of Florimarkt. 'Maar wij vonden dat niet genoeg, wij hebben onszelf vrijwillig beperkingen opgelegd, ook al vraagt de markt daar (nog) niet om.'**

Janssen vindt het op zichzelf jammer dat er nog geen collega's zijn, in zijn specialistische nichemarkt, die ook onder Milieukeur werken, maar hij begrijpt het wel. 'Er worden door de handel al zoveel keurmerken geëist, dat vinden de kwekers wel genoeg. En er is helaas nog geen exporteur en geen klant die vraagt om Milieukeur.' Dat neemt niet weg dat Fachjan wel degelijk samenwerkt met handelaars

die ook behoren tot het netwerk van Milieukeur. 'Wij leveren wekelijks aan Intratuin', vertelt Janssen. 'Maar een dergelijk bedrijf werkt ook met andere kwekers, zonder Milieukeur.'

Fachjan signaleert dat voor de Nederlandse handelaar Milieukeur nog (te) weinig zegt. 'Wat dat betreft zou je misschien van Stichting Milieukeur meer mogen verwachten,' zegt Janssen, die wel vaststelt dat er in landen zoals Frankrijk, Engeland en (vooral) Duitsland meer aandacht voor bestaat, ook in de handel.

Het gebrek aan belangstelling in eigen land zit Janssen wel eens dwars. 'We hebben onlangs een open dag gehad', vertelt hij. 'Hier op de deur staat met grote letters dat wij werken onder Milieukeur,

vervolg op pagina 6

vervolg van pagina 5

maar niemand stelde er een vraag over. Aan de andere kant, de mensen hier uit de omgeving zijn mijn klanten ook niet. Maar ik had wel meer aandacht verwacht van beleidsmakers. Niet alleen op die open dag, maar ook daarbuiten. Mensen van de gemeente, de provincie, van de ministeries, die hebben kennelijk weinig interesse voor wat er in de praktijk gebeurt. Ze schrijven wel veel over ons en onze sector, maar ze weten niet wat er werkelijk speelt'.

De milieubeweging is wel op bezoek geweest bij Fachjan, dat als bedrijf deel uitmaakt van een groep voorlopers op milieugebied. Maar dat wordt, zo heeft Janssen vastgesteld, door de milieubeweging niet naar waarde geschat. Maar ondanks minder positieve ervaringen laat Janssen (voor wie het zich afvroeg, de bedrijfsnaam Fachjan is afgeleid van FA. C.H. JANssen) zich niet ontmoedigen. 'Ook al is het een keurmerk waar we vooralsnog qua opbrengst niets aan hebben, we gaan ermee door'.

De heer Janssen

Project autowasbranche komt moeizaam op gang

Auto's worden vuil, autobezitters wassen hun voertuig of laten dat doen en in beide gevallen is het milieu in het geding. Het project Milieukeur Autowasininstallaties 'Nieuwe Stijl' beoogt een duurzaamheidslabel in het leven te roepen voor de professionele autowasserijen.

In opdracht van Stichting Milieukeur houdt Toon Boonekamp (Bisschop en Partners) zich bezig met het project. Hij heeft al moeten vaststellen dat het allemaal niet zonder slag of stoot zal gaan. 'Voorlopig zal het project impact hebben voor een beperkt deel van de sector', vertelt hij. 'De Bovag, de grootste organisatie van garagebedrijven, waar 144 autowasbedrijven bij zijn aangesloten, heeft vooralsnog afgehaakt. We gaan nu verder met een andere brancheorganisatie, de CTP (Carwash, Truckwash en Poetsbedrijven), met 115 leden. Daar lijken de kansen voorlopig beter te zijn'.

'We gaan nu in samenwerking met de CTP en SMK een kwaliteitskeurmerk neerzetten. Dat betekent dat het niet alleen gaat om milieu in enge zin, maar ook om arbeidsomstandigheden, kwaliteitszorg, ketenbeheer, herkomst van apparatuur en grondstoffen, energiebeheer en dergelijke. Naar verwachting kunnen we medio december 2004 op hoofdlijnen een certificatieschema rond hebben. Het zal gaan om een algemene module, die betrekking heeft op alle bedrijven in de sector en waarin het gaat om basiscriteria. Deze basiscriteria worden aangevuld met bedrijfsspecifieke modules, toegespitst op de individuele bedrijven. Dan kunnen in de loop van het voorjaar de criteria en modules concreet in praktijk worden gebracht,' aldus Boonekamp.

Voorwaarde voor lidmaatschap

CTP heeft de bedoeling het keurmerk als voorwaarde te stellen voor het lidmaatschap van de organisatie. CTP-voorzitter Pieter Vlamings: 'Zo kan ook in onze branche het kaf van het koren worden gescheiden. Het project heeft tot doel Kwaliteit en Duurzaamheid in de sector te verbeteren. Wij zien er ook een mogelijkheid in om met de overheid beter te kunnen communiceren. Want wij merken dat de overheid soms niet goed op de hoogte is van de praktijk. Wij zijn hoe dan ook erg positief over dit project en we verwachten dat we er uiteindelijk ook in de publiciteit wel baat bij kunnen hebben.'

Een belangrijk aspect van een duurzaamheidslabel is de relatie met handhaving van wettelijke milieuvorschriften. In dat kader zal overleg plaatsvinden met twee belangrijke milieuhandhavingorganisaties, DCMR in het Rijnmondgebied en DMB in Amsterdam/Noord-Holland, om te proberen een proefproject van de grond te krijgen waarin de relatie met de vergunningverlening aan autowasbedrijven centraal staat.

Promotie

Intussen is het de moeite waard na te gaan waarom het project (vooralsnog) wel op gang komt met CTP en niet met de Bovag.

Tineke Weide, hoofd milieudienst bij Bovag, vertelt dat haar organisatie met een positieve instelling is begonnen aan het overleg over een duurzaamheidslabel voor de autowassector. 'Maar toen wij binnen de sector gingen onderzoeken hoe men er tegenover stond kwam al gauw naar voren: bedrijven willen

vervolg op pagina 7

vervolg van pagina 6

best meewerken, maar men vraagt wel eerst wat het kost en wat er tegenover staat. Dan kunnen wij, als Bovag, wel wijzen op de maatschappelijke voordelen, maar een ondernemer wil toch weten wat het hem oplevert.'

'Ook werd vanaf het begin duidelijk: wil je succes hebben, dan moet er promotiegeld in worden gestoken. Bijvoorbeeld een campagne via Postbus 51 om te bewerkstelligen dat men niet meer de auto wast op straat, voor de deur, met alle milieubezwaren van dien, maar naar de autowasstraat gaat. Want laten we duidelijk zijn: als er geen geld is voor promotie bereik je de consument niet. Marktonderzoek wees uit dat minder dan de helft de wasstraat gebruikt. Om allerlei redenen (kosten, vrees voor

beschadigingen) doen veel mensen het niet. Daarbij is ook gevraagd: stel dat de autowasstraat milieuvriendelijker/duurzamer is, is dat voor u een reden om om te rijden? Die bereidheid bleek minimaal te zijn.' Ger Loogman, voorzitter van de Bovag-autowasbedrijven, zegt het kernachtig: 'Als je niet een paar ton achter de hand hebt voor de promotie van zo'n Milieukeur, waar praten we dan eigenlijk over?'

Een reden dat het project wel op gang komt met CTP kan zijn dat veel leden van CTP werken in een business-to-business omgeving, waar een milieu- of duurzaamheidscertificaat commercieel positief kan werken. Steeds meer grote bedrijven eisen dat hun toeleveranciers en dienstverleners beschikken over een milieu- of duurzaamheidscertificaat.

Brabantse akkerbouwers werken duurzaam en marktgericht

In Noord-Brabant werken telers van o.a. aard-appelen, wortelen, maar ook laanbomen, toe naar de toekenning van Milieukeur. Jacob Dogterom van DLV Plant leidt het project 'Onderneem duurzaam en marktgericht'.

Hij geeft een tussenstand. 'Uitgangspunt van het project was en is: probeer in een agrarische markt die tot nu toe vooral wordt gezien als 'bulkmarkt' onderscheidende kenmerken te creëren, zodat voor groepen samenwerkende telers toegevoegde waarde ontstaat. De teelt onder Milieukeur kan daarbij functioneren als zo'n een belangrijk onderscheidend kenmerk. Het viel aanvankelijk niet mee de groepen samen te stellen. In de primaire, agrarische sector is men aan dit soort aspecten van ondernemerschap nog niet zo gewend. Het is een wereld waar velen nog niet denken aan ketenaanpak, eerder in termen van 'vrijheid, blijheid'. Daarnaast was het werken richting Milieukeur ook voor menig ondernemer in eerste instantie geen wenkend perspectief.'

Gedreven ondernemers

'Je weet dat de Milieukeurcriteria voor voorlopers, haalbaar zijn. Dan is het echt belangrijk dat je kansen ziet in de markt en dat je samen met anderen deze kans wilt gaan oppakken. Daarnaast is het vaak een zaak van lange adem. Je hebt altijd een paar ondernemers nodig die bereid zijn de kar te trekken. De eerste vraag is dan uiteraard: wat levert het op? Maar als een paar telers samen tot de conclusie komen dat het in de gangbare markt ook heel lastig is, dan ontstaat toch een stemming van 'laten we het dan maar eens proberen'. Zo hebben we in de sector laanbomen een aantal ondernemers gevonden die ervoor gaan. Daarvoor is nu Milieukeur aangevraagd, er wordt nu ook gewerkt aan een reeks van afspraken met partners in de keten, om dat verder te commercialiseren.'

Maar het grote probleem blijft, ook in deze sector waar het toch vooral gaat om een overheidsmarkt, dat er een prijzenslag woedt. Dogterom: 'Daar loop je over de volle breedte tegenaan, of het nu gaat om gemeenten of provincies of Rijkswaterstaat: men is maar zelden bereid iets meer te betalen. Onze ervaring is: met de mond belijdt iedereen de zorg voor het milieu, maar als het geld moet kosten... Ook in andere sectoren geldt dat, denk maar aan de supermarkten. We merken vaak dat de prijzenslag roet in het eten gooit. Dan komt het voor dat afnemers contracten openbreken, omdat de marktprijzen gedaald zijn, terwijl wij juist zoeken naar de duurzame relaties die je nodig hebt voor ketenafspraken.'

'Maar toch, als de ondernemers eenmaal bezig zijn, wennen aan de samenwerking bijvoorbeeld, dan komt er geleidelijk toch een ontwikkeling op gang. We spiegelen ons dan maar aan de mensen van De Hoeve b.v., varkenshouders met Milieukeur. Die zijn er lang mee bezig geweest, maar er is toch iets moois van de grond gekomen.'

De hobbels en problemen in het Brabantse project moeten volgens Dogterom in elk geval niet worden geweten aan de criteria van Milieukeur. 'Als de mensen echt gedreven zijn en marktkansen zien, dan zijn de criteria wel realiseerbaar. Dat is bijvoorbeeld gebleken bij de laanbomen, maar ook bij de aard-appelen en wortelen. Als de wil er is, dan komen we er wel uit, ook als er, zoals we bijvoorbeeld ervaren bij industriegroenten, nog problemen zijn met bepaalde gewasbeschermingsmiddelen. Daar is goed over te praten met Stichting Milieukeur. Vaak is het resultaat dan een praktische en milieukundig verantwoorde oplossing.'

Milieukeur groenten geproduceerd in Spanje

Het bedrijf Groentehof B.V. heeft al een aantal jaren hun volledige groente-assortiment onder Milieukeur gebracht. Een belangrijke voorwaarde voor Groentehof is om het hele jaar door deze producten volgens de criteria van Milieukeur geleverd te krijgen. Onlangs is een medewerker van Stichting Milieukeur samen met een medewerker van Groentehof naar Spanje gegaan, om daar uitleg te geven over de doelstellingen van Stichting Milieukeur en de toegevoegde waarde voor de bedrijven in Spanje. Tevens was er aandacht voor de plaatselijke situatie, om knelpunten vanuit de teelt te bespreken.

In de omgeving van Alicante vindt grootschalige productie plaats van ijsbergsla. De arealen die aangesloten worden geteeld variëren van 20 hectares tot meer dan 200 hectares. De productie van ijsbergsla met Milieukeur zal in eerste instantie op de kleinere bedrijven plaatsvinden, om de teeltwijze onder de knie te krijgen. De overige productievelen van de coöperatie voldoen aan de normen van Nature's Choice. In de omgeving van de zeer vruchtbare Ebro-Delta, vindt de productie van andijvie en kool plaats volgens de criteria van Milieukeur. Het klimaat van Midden en Zuid Spanje is erg geschikt voor de productie gedurende het Nederlandse

winterseizoen. Groentehof B.V. onderhoudt nauwe contacten met de bedrijven, om de Milieukeurteelt in Spanje te stimuleren en bovendien de onderlinge samenwerking te bevorderen.

Marga Jansen, nieuw lid van het College van Deskundigen non-food:

De invalshoek van de consument

De Colleges van Deskundigen spelen een centrale rol in het werk van Stichting Milieukeur. Daar wordt de know-how bijeengebracht van overheid, producenten-organisaties, detailhandel en milieu- en consumentendeskundigen, die samen ervoor zorgen dat de criteria die worden opgenomen in certificatieschema's voor producten die Milieukeur zouden kunnen krijgen, evenwichtig, haalbaar en zinvol zijn.

Het toetreden van een nieuw lid tot een College van Deskundigen verdient het dan ook in deze Nieuwsbrief onder de aandacht te worden gebracht. We spraken met Marga Jansen – Van der Wal, die in het College van Deskundigen non-food de plaats heeft ingenomen van Bram Vonk, die vanaf het begin de detailhandel heeft gerepresenteerd in het College.

Marga Jansen, die is afgevaardigd vanuit de Raad voor Nederlandse Detailhandel en haar 'roots' heeft bij de Hema-organisatie, denkt haar rol in het College als volgt in te vullen: 'Ik ben gewend Milieukeur en andere zaken die met milieu te maken hebben sterk te bekijken door de ogen van de consument. We kunnen allerlei nuttige zaken verzinnen, maar wat heeft de consument eraan? Dat vertaalt zich ook bij Milieukeur. Ik zie mezelf vooral optreden als waakhond, om te helpen voorkomen dat er van alles wordt bedacht waar de consument niet op zit te wachten. Want soms lijkt de respons toch erg gering te zijn'.

Zelf heeft Marga Jansen zich in haar rol bij de Hema veel beziggehouden met cosmetica. Daarom viel het haar op dat in de regelgeving voor reinigingsmidde-

Marga Jansen

len – waar de huid van de huisvrouw minstens zoveel mee in aanraking komt als met sommige cosmetica – een bepaalde allergene stof wel was toegestaan, die in cosmetica niet mocht voorkomen. Bij Milieukeur heeft ze nu drie vergaderingen van het College van Deskundigen meegemaakt. 'Daarbij heb ik me wel afgevraagd wat voor rol het College nu eigenlijk speelt. We zijn onderdeel van een heel ingewikkeld proces. Daarbinnen wil ik de consumenten invalshoek naar voren brengen, én de specifieke belangen van de winkelier.' Eén onderwerp, dat zeer onlangs aan de orde kwam in het College, heeft de bijzondere belangstelling van Marga Jansen. 'Vanuit de Europese Commissie raadtpleegt men ons over de mogelijke invoering van een Europees Ecolabel voor shampoo's. Daarover is nu een voorstudie gaande. Dat is iets waar ik graag mijn stempel op wil drukken, vanuit mijn deskundigheid. Ik hoop dat dat soort onderwerpen de komende tijd veel zal voorkomen.'

Terugblik Week van Milieukeur

Van 4 tot en met 9 oktober 2004 heeft de Week van Milieukeur plaatsgevonden. De Week van Milieukeur was een landelijk evenement waarmee de deelnemers aandacht hebben gevraagd voor duurzaam produceren én duurzaam consumeren.

Uitreiking Milieukeurcertificaat bier

Het eerste Milieukeurcertificaat voor bier is uitgereikt en wel aan BV Gulpener Bierbrouwerij. Op woensdag 6 oktober 2004 heeft de officiële uitreiking plaatsgevonden aan de heer G.J.H. Halmans, directeur van BV Gulpener Bierbrouwerij. De uitreiking werd gedaan door mevrouw drs. R.N.M. van der Sijp, directeur van Stichting Milieukeur. Tevens is het eerste flesje Gulpener bier met Milieukeur overhandigd aan mr. B.J.M. baron van Voorst tot Voorst, Commissaris van de Koningin in de Provincie Limburg.

Uitreiking vijfde Milieukeurcertificaat voor bloemisterij

Een mijlpaal is bereikt! De vijfde Business Bloemist binnen het project 'Natuurlijk beken ik graag kleur' heeft Milieukeur verworven. Op woensdag 6 oktober 2004 heeft bloemist Flowers4U te Rijnsburg officieel het Milieukeurcertificaat ontvangen van de heer F. van Wesemael, voorzitter van de Colleges van Deskundigen van Stichting Milieukeur. (Inmiddels zijn 10 bloemisten gecertificeerd. - red.)

Open Dagen

Op een vijftiental boerenbedrijven was het publiek van harte welkom om te 'kijken, voelen en proeven'. Verschillende bedrijven zijn goed bezocht, helaas een enkel bedrijf in mindere mate. Over het algemeen

De heer G. Halmans, directeur van BV Gulpener Bierbrouwerij, overhandigt het eerste flesje Gulpener bier met Milieukeur aan mr. B. baron van Voorst tot Voorst, Commissaris van de Koningin in de Provincie Limburg

zijn de reacties op de Open Dagen positief te noemen en heeft Nederland een agrarisch kijkje in de keuken van 'duurzaamheid' gekregen.

Ingezonden kleurplaten en rebussen

De kleurrijke boxen gevuld met kleurplaten waren over geheel Nederland verspreid en te vinden in onder meer circa 40 Poiesz en 60 Jumbo supermarkten, 25 Keurslagers, 5 bloemisten, 15 boerenbedrijven, circa 70 relaties van Jac. van den Oord, Provincie Noord-Brabant, Geldersch Landschap. Tot onze grote verrassing hebben we circa 4.000 ingekleurde kleurplaten en opgeloste rebussen ontvangen. Na een uitgebreide jurering zijn de prijswinnaars schriftelijk op de hoogte gebracht van de gewonnen prijs. Wilt u nog eens nalezen wie de winnaars zijn? Kijkt u dan op onze website.

Ontwikkelingen

Onderzoek

Autowasininstallaties 'Nieuwe Stijl'

Stichting Milieukeur heeft zich georiënteerd op de mogelijkheden om Milieukeurcriteria autowasininstallaties 'nieuwe stijl' te ontwikkelen. Door de begeleidingscommissie is geconcludeerd dat de meerwaarde van een keurmerk voor bedrijven die particulieren als klant hebben minimaal is. Met beperkte mogelijkheden voor promotie ziet de begeleidingscommissie geen heil in een systeem dat leidt tot nog meer controleurs en administratieve lasten voor de bedrijven, zonder direct financieel voordeel. Er blijken mogelijkheden te liggen voor een keurmerk bij de autowasininstallaties die werkzaam zijn in de business-to-businessmarkt. Dit wordt de komende tijd uitgewerkt. Daarnaast wordt nog verkend of er mogelijkheden zijn om met de overheid samen te werken om de vergunningverlening te ondersteunen en vergemakkelijken.

Groene elektriciteit

Begin oktober 2004 heeft een vergadering van de begeleidingscommissie plaatsgevonden. In deze vergadering is gesproken over onder meer additionaliteit (aankoop van groene elektriciteit

dient te leiden tot nieuw duurzame energievermogen) en de inzet van biomassa. Ook de controleerbaarheid van de eisen vormt een belangrijk aandachtspunt. Op 18 november 2004 is vervolgens een hoorzitting georganiseerd. Aan de orde kwamen o.a. additionaliteit in relatie tot import, energie uit afval, inzet van rioolwaterzuiveringsslib, biogas uit vergisting, een 'track en trace' systeem voor geïmporteerde biomassa en golf- en getijdenenergie. Vanwege de productgroepafbakening is voorgesteld te spreken van het Milieukeurcertificatieschema 'groene elektriciteit'. Benadrukt is dat voor de controle zoveel mogelijk moet worden aangesloten bij de gangbare certificaten (garanties van oorsprong van CertiQ). Ook de aansluiting met het 'Actieplan biomassa' en de stuurgroep 'BERK' is een belangrijk aandachtspunt. Streven is de besluitvorming dit jaar af te ronden.

Kiemgroenten (sprouts)

De criteria voor sprouts zijn in ontwikkeling. De conceptcriteria zullen meegenomen worden in de hoorzitting van plantaardige producten, die in januari 2005 wordt gehouden in de Jaarbeurs te Utrecht. Vervolgens zullen de criteria voor sprouts worden opgenomen in het certificatieschema voor kiemgroenten.

Motorenrevisie (bedrijven)

Voor het Milieukeurcertificatieschema motorenrevisie zijn criteria ontwikkeld voor reinigings- en koelsmeermiddelen, waarbij is aangesloten bij Nordic Swan en Blauwe Engel. Mede in verband met de controleerbaarheid is aangesloten bij de Europese Preparatenrichtlijn. Dit heeft geresulteerd in een ingewikkelde set criteria voor reinigings- en koelsmeermiddelen. Besloten is om, voorafgaand aan de volgende stap in de procedure, eerst nadere aandacht te besteden aan de aansluiting van de criteria bij de praktijk. Naast de aard van de gebruikte koelsmeermiddelen en reinigingsmiddelen, zal hierbij ook aan de orde komen hoe met deze middelen wordt omgegaan.

Restaurants

Onlangs heeft er een begeleidingscommissie plaatsgevonden, waarbij de eerste ideeën rondom conceptcriteria voor (gecaterde) restaurants zijn besproken. Bij de ontwikkeling van deze criteria vindt aansluiting plaats bij initiatieven in de markt, om het assortiment in (gecaterde) restaurants te verduurzamen. Binnenkort zal hierover een tweede begeleidingscommissie worden gehouden.

Herziening en verlenging van eisen

Betonproducten

Het Milieukeurcertificatieschema voor betonnen bouwstenen en bouwblokken en het Milieukeurcertificatieschema voor betonbanden, betonstraatstenen en betontegels zijn geldig tot 1 januari 2005. In het herzieningsonderzoek is onder andere aandacht besteed aan de nieuwe/herziene NEN-normen en beoordelingsrichtlijnen waarnaar in de certificatieschema's wordt verwezen en het vervangingspercentage van het grove toeslagmateriaal. De resultaten van het herzieningsonderzoek zijn 1 oktober 2004 besproken in een bijeenkomst van de begeleidingscommissie. De begeleidingscommissie heeft het College van Deskundigen geadviseerd de minimale vervangingspercentages van het grove toeslagmateriaal in betonbanden, betonstraatstenen en betontegels te verlagen, om de acceptatie van Milieukeur onder producenten te vergroten en om meer milieuwinst te genereren doordat er meer producten met granulaat in de markt zullen worden afgezet. Het College van Deskundigen zal zich hier nog over beraden op basis van een nadere onderbouwing.

Bewerkte groenten

Het certificatieschema voor bewerkte groenten is onlangs herzien en verlengd tot 1 november 2005. Daarbij is onderscheid gemaakt tussen een groentesnijderij (totaal assortiment) en gespecialiseerde bedrijven met 1 à 2 producten.

Boomkwekerijproducten

Het certificatieschema voor boomkwekerijproducten is ongewijzigd verlengd tot 1 maart 2005. De komende maanden zal een herziening plaatsvinden. Het concept-certificatieschema zal worden besproken in de hoorzitting die in januari 2005 wordt gehouden in de Jaarbeurs te Utrecht.

Groen en verhardingen

De Milieukeurcriteria voor het beheer van groen en verhardingen zijn ongewijzigd verlengd tot 1 april 2005. Na evaluatie in de twee pilotprojecten voor Duurzaam Onkruidbeheer op verhardingen (DOB) en Milieukeur zal per 1 april 2005 een getrappt certificatiesysteem voor Duurzaam Terreinbeheer worden gepubliceerd, waarin Milieukeur het zwaarste niveau vormt.

Plantaardige producten

Akkerbouwgewassen, vollegrondsgroenten, aardbeien, fruit, glasgroenten, boomkwekerijproducten, paddestoelen, kiemgroenten, bloembollen en bolbloemen

De eisen waaraan bovengenoemde plantaardige productgroepen moeten voldoen worden per 1 maart 2005 herzien. In januari 2005 wordt hierover een eerste hoorzitting georganiseerd in de Jaarbeurs te Utrecht. De reden voor de gezamenlijke hoorzitting is het bevorderen van synergie tussen de verschillende productgroepen. Betrokkenen vanuit de plantaardige sectoren kunnen hun inbreng leveren ten aanzien van de nieuwe conceptcriteria. Bij de herziening wordt veel waarde gehecht aan de meningen uit de dagelijkse praktijk. Bij belangstelling voor de hoorzitting kunt u zich aanmelden bij Stichting Milieukeur.

Substraat

De criteria van substraat worden herzien. Het huidige certificatieschema is geldig tot 1 januari 2005. Voor deze herziening heeft een vergadering van de begeleidingscommissie plaatsgevonden. De herziening van deze criteria zal in nauwe samenhang gaan met de voorbereiding van de herziening van de Europees Ecolabelcriteria voor 'soil improvers & growing media'.

Varkens

De criteria voor Milieukeur varkens worden op dit moment herzien. Aandachtspunten hierbij zijn de thema's dierenwelzijn, voeder, duurzaam bouwen, mestbewerking en mestafzet. Tevens wordt onderzocht of er aparte eisen voor biggen ontwikkeld kunnen worden. Het certificatieschema zal per 1 april 2005 gepubliceerd worden.

Verblijfsrecreatie

Het certificatieschema voor verblijfsrecreatie zal per 1 april 2005 ongewijzigd worden verlengd tot 1 april 2006. De komende tijd zal duidelijk worden hoe Milieukeur / de gouden Milieubarometer en het Europees Ecolabel zich tot elkaar zullen verhouden in de toekomst. Momenteel wordt onderzoek gedaan naar overeenkomsten en verschillen tussen Milieukeur- en Europees Ecolabelcriteria.

Verwerkte groenten

Het certificatieschema verwerkte groenten is ongewijzigd verlengd tot 1 november 2005. Deze eisen hebben betrekking op verse groenten, die een koude- en/of hittebehandeling (geconserveerde en diepgevroren groenten) hebben ondergaan om de houdbaarheid te verlengen.

Colofon

Eisenhowerlaan 150
Postbus 17186
2502 CD Den Haag
telefoon (070) 358 63 00
fax (070) 350 25 17
email: milieukeur@milieukeur.nl
internet: www.milieukeur.nl

Redactie

PSZ & vS, Den Haag +
Stichting Milieukeur

Opmaak en druk

Drukkerij De Bink bv, Leiden
Foto's

Hans Hordijk Fotografie, e.a.

ISSN 1383-9446

Groen Label Kas

December 2004

Groen Label Kas

Dienstverlenend aan de glastuinbouw

Stichting Milieukeur beheert sinds 1999 de criteria voor Groen Label Kas (GLK). De medewerkers van Stichting Milieukeur fungeren als ondersteuning van het speciale College van Deskundigen voor Groen Label Kas. In dit College wordt door 6 vertegenwoordigers vanuit de kassenbouwpraktijk, agrarische belangenbehartiging, onderzoek en overheid zorgvuldig gewerkt aan het oplossen van vragen over de criteria. Een onafhankelijke voorzitter leidt de vergaderingen. De laatste vijf jaar zijn er bij het College van Deskundigen een kleine driehonderd vragen uit de praktijk langsgesproken. Er zijn daarnaast ook twee herzieningsprocedures doorlopen.

Herziening 2004

Dit najaar is een hoorzitting gehouden voor de herziening van de criteria Groen Label Kas waar betrokkenen vanuit de praktijk opmerkingen en inbreng hebben geleverd. Begin december 2004 zullen de definitieve criteria worden vastgesteld. In de loop van december zullen de nieuwe criteria worden gepubliceerd en ontvangen alle betrokken organisaties het verslag van de hoorzitting en de beantwoording van de vragen.

Bouwen aan een duurzame glastuinbouw

Een Groen Label Kas is een tuinbouwkas die voldoet aan de eisen die zijn geformuleerd in de zogenoemde 'Maatlat Groen Label Kas'. Deze maatlat is een bijlage in de Regeling groenprojecten en de MIA-regeling (Milieu-investeringsaftrek). In de maatlat staan eisen op het gebied van besparing van energie, nutriënten, water- en gewasbescherming en vermindering van lichthinder. Voor alle teelten gelden basis-eisen die verplicht zijn. Er is een onderscheid aangebracht in eisen voor 'zware stookteelt' en 'lichte of hete luchtteelt'. Naast de basiseisen moet er per type stook een verplichte hoeveelheid punten (in een keuzesysteem) behaald worden. In de regelingen wordt aangegeven hoeveel punten men voor een bepaalde regeling nodig heeft. Soms worden hier ook aanvullende voorwaarden gesteld. De actuele criteria zijn te downloaden via internet: www.groenlabelkas.nl.

Daar staat tevens een document waarin de controle-systeematiek nader is uitgewerkt.

Procedure

Om gebruik te kunnen maken van de Regeling groenprojecten, de MIA- en VAMIL-regeling is een Groen Label Kas-certificaat vereist. Er zijn twee certificatie-instellingen waar u terecht kunt voor een dergelijk certificaat. Indien u meer informatie wilt over de te volgen procedure en de bij Groen Label Kas betrokken organisaties, dan kunt u een brochure opvragen bij het secretariaat van Stichting Milieukeur, telefoon: 070-3586300

Aanmelden voor een Groen Label Kas-certificaat

Onderstaande certificatie-instellingen certificeren Groen Label Kassen:

ECAS:

de heer A.J.W. van der Veer
tel.: 071-3315781
a.vd.veer@ecas.nl
www.ecas.nl

SGS:

mevrouw K. van Houten
tel.: 0181-693333
karin_van_houten@sgs.com
www.sgs.nl

Inhoud

Groen Label Kas

1

Nieuwe criteria voor Groen Label Kas-certificaat

2

Nieuwe criteria voor Groen Label Kas-certificaat

De glastuinbouw levert een belangrijke bijdrage aan de Nederlandse economie, het is een voor Nederland gezichtsbepalende bedrijfstak. Ook is het een sector waar op milieugebied veel kan worden bereikt. In die zin is de vermindering van de milieubelasting door de glastuinbouw, waar Stichting Milieukeur een belangrijke rol bij speelt, een 'success story' op milieugebied.

Ongeveer 10% van de glastuinbouwbedrijven in Nederland (ruim 900 van de circa 10.000 glastuinbouwkassen in Nederland) beschikt over een Groen Label Kas-certificaat. Toch is er nog veel te doen. Met Herman Docters van Leeuwen, projectleider agro/food bij Stichting Milieukeur, bespreken we de tussenstand.

'Het Groen Label Kas-project heeft, in vergelijking met andere projecten waar wij bij betrokken zijn, het grote voordeel dat er een belangrijke fiscale winst mee is te behalen. De criteria van de Groen Label Kas maken deel uit van door de overheid vastgestelde regelingen, zoals de Milieu Investerings Aftrek (MIA) en de VAMIL, de Willekeurige Afschrijving Milieu Investerings. Die fiscale voordelen krijgt men, als tuinder, als men beantwoordt aan de Groen Label Kas-criteria. Iets dergelijks geldt voor de Regeling groenprojecten. Financiële instellingen die Groenfonds op de markt brengen, fondsen die investeren in 'groene' projecten, kunnen de beleggers fiscale voordelen bieden. Een project dat beantwoordt aan de Groen Label Kas-criteria valt 'automatisch' onder de Groenregeling. In de praktijk zijn de laatste jaren 70% van de projecten waarvoor de Groenregeling geldt, Groen Label Kas-projecten.'

Doelvoorschriften

De criteria voor het Groen Label Kas-certificaat zijn allereerst basiseisen, die betrekking hebben op het energiegebruik, nutriënten (fosfaat en stikstof), gewasbescherming en waterverbruik. De basiseisen zijn uitgewerkt in voorschriften voor de bouw van de kassen, op basis waarvan het GLK-certificaat kan worden toegekend. Daarnaast zijn er zogenaamde keuzecriteria, die extra 'punten' opleveren, bijvoorbeeld als men beschikt over bepaalde apparatuur. Ook het voorkomen van licht-hinder door het afschermen van assimilatiebelichting is hierin een onderdeel. Er moet een minimum aantal punten worden gehaald om het certificaat Groen Label Kas te behalen. De overheid kan in haar milieuregelingen aanvullende voorwaarden opnemen ten aanzien van het aantal punten of kasonderdelen. 'Het streven is uiteindelijk te komen tot doelvoorschriften', vertelt Docters van Leeuwen. 'In de herziening van dit jaar wordt daar al een goede aanzet voor gegeven. Er worden nu bijvoorbeeld basiseisen voor lichtdoorlatendheid (I-waarde) en isolatiewaarden (U-waarde) opgenomen. Het zijn indirecte maatstaven voor energiebesparing, die de huidige basiseisen aan kasdekken en kasgevels vervangen.'

'Een ander nieuw criterium wordt gesteld aan energie-intensieve kassen. Voor energie-intensieve kassen wordt een eis voorgesteld, waarbij 15% minder energie nodig is ten opzichte van warmte uit een ketel en/of elektriciteit uit een elektriciteitscentrale met een bepaald standaardrendement. In de praktijk betekent dit dat er uitgegaan moet worden van (een combinatie van) duurzame energie of warmtekrachtkoppeling (WKK) of restwarmte van elektriciteitscentrales of industrie.

Aan een WKK worden verder aanvullende eisen gesteld. WKK's zijn weliswaar efficiënt waar het gaat om het gebruik van primaire energiebronnen, maar het verbrandingsproces leidt wel tot uitstoot van methaan, dat als broeikasgas vele malen schadelijker is dan CO₂. Daarnaast komt ook NO_x en CO₂ vrij. CO₂ kan vaak nuttig in de teelt worden ingezet. Om de uitstoot van rookgassen te beperken zijn hiervoor eisen uitgewerkt. Naar verwachting betekent dit in de praktijk dat meestal een rookgasreiniger moet worden ingezet als de WKK draait. Er zijn hierbij overigens wel een aantal aandachtspunten: door een verplichte rookgasreiniger bij gebruik van WKK's zou het gebruik van afval-CO₂ van de industrie door de glastuinbouw door een lagere implementatiegraad minder interessant kunnen worden. Verder is in een aantal gevallen de CO₂ niet altijd nuttig aan te wenden (indien het gewas geen CO₂ behoefte heeft of er meerdere WKK's op een bedrijf zijn). Deze vragen zullen bij de laatste vergaderingen van het College uitgebreid worden behandeld.

Water

Een ander nieuw criterium heeft betrekking op de ondergrondse (water)leidingen die worden gebruikt voor beregening in kassen. Binnen het stelsel van de GLK wordt het gebruik van leidingen die zijn gemaakt van PE (in plaats van PVC) beloond. Het is duidelijk dat bij PE-leidingen in de praktijk minder lekkages optreden. Een ander nieuw criterium, op het gebied van watermanagement, heeft betrekking op de aanwezigheid van natrium (zeg maar zout) in het water. Als er minder natrium voorkomt in het water dat de tuinder gebruikt, dan is het minder snel nodig om het water te lozen. Daarom levert het gebruik van technologie die natrium verwijdert uit drainagewater extra 'punten' op voor het GLK-certificaat.

Kosten en baten

Docters van Leeuwen: 'Wat het GLK-systeem gemeen heeft met de andere sectoren waar Stichting Milieukeur werkzaam is, is het feit dat we werken voor en met voorlopers, een voorhoede binnen een sector. Met het grote voordeel van de fiscale regelingen, waardoor de extra investeringen die een tuinder moet doen om in aanmerking te komen voor een GLK-certificaat, worden gecompenseerd. Voor de tuinder geldt – net zoals voor elke ondernemer – bij het doorvoeren van innovaties ten behoeve van een milieusparende bedrijfsvoering uiteindelijk één belangrijke afweging: de kosten tegenover de baten. Zoals gezegd, dankzij verschillende fiscale maatregelen van de overheid krijgt de Groen Label Kas een flinke duw in de rug. De budgetten voor de MIA-regeling zijn voor aankomend jaar ruimer dan voorgaande jaren. Om vast te stellen hoe die afweging uitvalt, doet het Landbouw Economisch Instituut (LEI) onderzoek naar de economische aspecten in relatie met de investeringen die voor Groen Label Kas nodig zijn. Op basis van dit onderzoek wordt een nieuw puntenniveau opgezet.'

Europees Ecolabel

December 2004

Met de bloem kies je voor groen!

In 2004 heeft de promotiecampagne voor het Europees Ecolabel plaatsgevonden met het hoogtepunt in week 43, van 12 tot 17 oktober 2004. De campagne heeft in Nederland een stevige basis gelegd voor de ontwikkeling en verspreiding van het keurmerk. De campagne heeft Nederland zes nieuwe Europees Ecolabelbedrijven opgeleverd en een veel grotere bekendheid van het label onder bedrijven en in beperktere mate onder consumenten.

Activiteiten

In het kader van de promotiecampagne zijn onder andere de volgende activiteiten uitgevoerd: Op 1 juli 2004 heeft Stichting Milieukeur op Texel het Europees Ecolabelcertificaat feestelijk uitgereikt aan vijf toeristische accommodaties, te weten: Grand Hotel Opduin op Texel (De Koog), NH Leeuwenhorst te Noordwijkerhout, Landal GreenParks Twenhaarsveld te Holten, Groepsaccommodatie Doeksen op Terschelling (Oosterend) en Tulip Inn Brinkhotel te Zuidlaren.

In september 2004 heeft het Europees Ecolabel deelgenomen aan het landelijke evenement de 'Groene Maand'. Klok Eco producten met het Europees Ecolabel zijn uitgedeeld op zeven 'Groene Maand' locaties en in het 'Groene Maand' magazine zat een kortingscoupon voor de toeristische accommodaties met het Europees Ecolabel.

Samen met Klok Eco is het Europees Ecolabel onder de aandacht gebracht van de lezers van de Levensmiddelenkrant, vakblad voor de supermarkt. Ook is informatie over het Europees Ecolabel samen met Klok Eco waspoeder- en vaatwastabletmonsters gestuurd aan 600 perscontacten.

In juli 2004 zijn 540 hotels benaderd met informatie over Europees Ecolabel voor toeristische accommodaties. In september zijn dezelfde hotels uitgenodigd voor een workshop. Tijdens deze workshop op 19 oktober 2004 zijn de Europees Ecolabelcriteria voor toeristische accommodaties uitgebreid besproken. Ook werd de zogeheten 'hoteltoets' toegelicht, waarmee globaal kan worden nagegaan aan welke criteria

van het Europees Ecolabel een hotel reeds voldoet en hoe ver het hotel nog van het Europees Ecolabel verwijderd is. Tijdens een rondleiding door de workshoplocatie, NH Leeuwenhorst te Noordwijkerhout die het Europees Ecolabel zelf ook verworven heeft, is bekeken hoe de criteria in de praktijk kunnen worden toegepast.

Website

In verband met de promotiecampagne is een Nederlandse website voor het Europees Ecolabel ontwikkeld. Op 11 augustus 2004 is de website www.metdebloemkiesjegroen.nl de lucht in gegaan. Begin september was het aantal unieke bezoekers 70 per dag, eind september was dit aantal gestegen naar 90 unieke bezoekers per dag. In oktober 2004 zijn banners geplaatst op websites die door de doelgroep vaak worden bezocht. De doelgroep was hoogopgeleide vrouwen met jonge kinderen. Zij werden onder andere bereikt via MSN, VrouwOnline, de website van Margriet, Libelle en Esta, Toostylish en OudersOnline. De banner is ook twee weken geplaatst op de VROM-website. Door deze banners is het aantal unieke website-bezoekers in de 2e helft van oktober 2004 toegenomen tot gemiddeld 480 per dag. Totaal zijn er circa 4,640,165 pageviews van de banner geweest. Via de website kunnen bezoekers door middel van het meedoen aan een korte miliequiz een Europees Ecolabelkeycord winnen.

Promotiematerialen

In het kader van de promotiecampagne zijn diverse promotiematerialen ontwikkeld: Voor de toeristische accommodaties zijn placemats met de 'bloem', het logo van het Europees Ecolabel, en een korte uitleg gemaakt. Door enkele toeristische accommodaties met het Europees Ecolabel zijn deze placemats de afgelopen periode gebruikt. Zij hebben hier positieve reacties van hun gasten op gekregen. De accommodaties hebben als cadeautje voor hun gasten ook 'keycords' met het Europees Ecolabellogo ontvangen. Een groene vlag met het Europees Ecolabellogo wappert bij deze accommodaties en een deurbordje met de 'bloem' hangt nu naast de voordeur. Een klein foldertje geeft aan consumenten achtergrondinformatie over het Europees Ecolabel. Deze folder is door Klok Eco ook gebruikt bij het uitdelen van de productmonsters tijdens de 'Groene Maand' en bij de

vervolg op pagina 2

Inhoud

Met de bloem kies voor groen!

1/2

Presidential Meeting Europees Ecolabel in Amsterdam

2/3

Ontwikkelingen Europees Ecolabel

4

vervolg van pagina 1

persmailing. De Europese Commissie heeft groene t-shirts laten maken die door de 'competent bodies' worden verspreid. En zoals u kunt zien heeft Stichting Milieukeur besloten het Europees Ecolabel voortaan een eigen groen gedeelte in de nieuwsbrief te geven.

Andere landen

In de meeste deelnemende landen (naast Nederland zijn dat België, Denemarken, Frankrijk, Italië, Oostenrijk en Zweden), aan de promotiecampagne van het Europees Ecolabel zijn consumenten in winkels benaderd met informatie over de 'bloem'. Hier hebben grote winkelketens als CoopItalia, CoopDenmark, Delhaize en Carrefour aan deelgenomen. In Nederland is hier niet voor gekozen, omdat er slechts enkele producten met het Europees Ecolabel in de supermarkten verkrijgbaar zijn.

Thailand

Het Europees Ecolabel is op de Aziatische PATA toerismebeurs in Thailand gerepresenteerd door Euroleisure. Dit is geen onderdeel van de Europese promotiecampagne, maar omdat de reacties zo positief waren is het toch een vermelding waard. Euroleisure Thailand zal contact onderhouden met de Thaise toeristische accommodaties en zal bij een eventuele aanvraag de accommodatie begeleiden.

Europees Ecolabel Aanmoedigingsaward voor Akzo Nobel, Koninklijke Auping, BührmannUbbens en Claudia Sträter

In de prachtige omgeving van de duinen van Wassenaar werden donderdag 18 november 2004 op Landgoed Voorlinden de Europese Ecolabel Aanmoedigingsawards uitgereikt. Akzo Nobel

Nederland, Koninklijke Auping, BührmannUbbens en Claudia Sträter ontvingen uit handen van Regien van der Sijp, directeur van Stichting Milieukeur, een Aanmoedigingsaward vanwege het gevoerde beleid met betrekking tot duurzaam ondernemen, waarbij aandacht wordt gegeven aan milieuvriendelijk produceren.

Voor de Europese Ecolabel Aanmoedigingsaward komen bedrijven in aanmerking die er blijk van hebben gegeven milieubewuste productie hoog in het vaandel te hebben. Uiteindelijk zijn vier bedrijven geselecteerd, die 18 november 2004 werden beloond met de Europese Ecolabel Aanmoedigingsaward. Voor de selectie werd door Stichting Milieukeur samengewerkt met onder andere Modint en de VBDO (Vereniging van Beleggers voor Duurzame Ontwikkeling). De VBDO gaf informatie over de wijze waarop zij beursgenoteerde ondernemingen kritisch volgen bij de uitvoering van hun duurzaamheidsbeleid.

vlnr de heer P. Roelofs van BührmannUbbens, de heer B. Bergsma van Koninklijke Auping, de heer J. Hübner van Claudia Sträter en de heer A. Veneman van Akzo Nobel Nederland

Presidential Meeting Europees Ecolabel in Amsterdam

De setting was symbolisch. Als decor voor de informele 'Presidential Meeting of the European Eco-labelling Board' was gekozen voor een dierentuin. Gedurende twee dagen was de Tiggerzaal van Artis het toneel van discussies over het Europees Ecolabel. Zoals Artis vogels van zeer verschillende pluimage huisvest, zo uiteenlopend bleek de achtergrond te zijn van de deelnemers. Een impressie van visies en ervaringen met het Europees Ecolabel uit een uitgebreide Europese Unie.

"We maken in Italië een verbazingwekkende groei door. Komend jaar verwacht ik dat de afzet van Europees Ecolabelproducten met 100% zal stijgen. Dat wil zeggen: € 1 miljard omzet erbij!" Aldus Stefania Ministrini, die namens de Italiaanse 'competent body' deelnam aan de Amsterdamse bijeenkomst van de European Eco-labelling Board, waarin SMK namens Nederland zitting heeft. "De reden van dat succes? Misschien heeft het te maken met de

grote aandacht die wij besteden aan communicatie. Folders, websites en dergelijke, maar vooral ook bezoeken aan beurzen, congressen, branche-organisaties en individuele bedrijven. Vooral bij het midden- en kleinbedrijf merken we veel belangstelling. Zij zien kansen om zich via het Europees Ecolabel te onderscheiden. En dat werkt ook echt. Zo zag een fabrikant van tissuepapier zijn omzet drie keer zo groot worden, nadat hij het Europees Ecolabel mocht gaan voeren en daar ook flink reclame mee maakte."

Italië voert de EU-ranglijst aan wat betreft het aantal bedrijven met het Europees Ecolabel. De teller staat op 52, maar dat zullen er dus snel (veel) meer worden. Het gaat om bedrijven in zeer uiteenlopende productgroepen: textiel, schoeisel, verf, papier, bodemverbeteraars, was- en afwasmachinemiddelen etc. Een snelle stijger is de toerismebranche (hotels, verblijfsrecreatie). Stefania Ministrini:

vervolg op pagina 3

vervolg van pagina 2

“Tegenwoordig komen bedrijven naar óns toe. Dat is wel een heel aparte en aangename ervaring –al betekent het dat we het de afgelopen tijd wel erg druk hebben.” Zij blijft er overigens heel nuchter onder: “Als je reëel bent, moet je constateren dat de bekendheid van het Europees Ecolabel nog behoorlijk klein is. Daar zullen we daarom ook de komende jaren veel tijd en geld in moeten steken.” Ministrini vindt het daarbij een voordeel dat Italië geen nationaal milieukeurmerk heeft: “Daardoor kunnen we al onze aandacht concentreren op het Europees Ecolabel. Het voorkomt ook verwarring bij de consument.”

Nederland fungeerde afgelopen half jaar als voorzitter van de Europese Unie, die zojuist fors is uitgebreid tot 25 lidstaten. Voor het eerst namen daardoor ook de nieuwe Centraal-Europese lidstaten deel aan de talrijke activiteiten die je als EU-voorzitter organiseert. SMK had daarom de eer om voor de halfjaarlijkse Presidential Meeting van de Ecolabelling Board van de EU gastvrouw te zijn voor een uitgebreid gezelschap. De experts van alle ‘competent bodies’, de organisaties die ecolabelzaken in hun land vertegenwoordigen in de EU, waren uitgenodigd. De bijeenkomst had plaats op een bijzonder moment. Vlak daarvoor was immers de Europees Ecolabel-promotieweek achter de rug, die een signaal was dat het Europees Ecolabel volwassen begint te worden. In Nederland heeft het Milieukeur een degelijke reputatie en bekendheid opgebouwd, maar is het Europees Ecolabel nog niet zo bekend. In andere EU-landen voert het Europees Ecolabel de boventoon.

Van Italië naar Polen via Brussel

Landen als Italië hebben niet eens een nationaal milieukeurmerk; daar bestaat alleen het Europees Ecolabel. Ook de Poolse Joanna Tkaczyk was in Artis. Zij was voor het eerst bij de Board-bijeenkomst. Polen had echter al een eigen milieukeurmerk, en daar komt nu dus het Europees Ecolabel bij. Tkaczyk is pragmatisch ingesteld: “Ons eigen milieukeurmerk stelt dezelfde eisen als het Europees Ecolabel. We kijken gewoon welk keurmerk de Poolse consumenten het meest aanspreekt. Ze kunnen dus kiezen tussen beide, maar feitelijk is er geen verschil. Nou ja, het Poolse keurmerk is goedkoper –minder kosten voor de aanvrager.” Evenals in Italië begint het in Polen allemaal met veel communicatie. Tkaczyk: “Anders weten ze niet eens dat je bestaat. Dan is er voor bedrijven ook geen reden om een milieukeurmerk aan te vragen, want de consument zal er niet naar vragen. Een vicieuze cirkel, die je eerst moet doorbreken, voordat keurmerkproducten kunnen doorbreken in de markt.” De Poolse ecolabelorganisatie verdeelt haar aandacht eerlijk tussen beide. Tkaczyk: “We geven beide keurmerken in al onze seminars en lezingen, in al onze artikelen en promotiemateriaal even veel aandacht aan. Net zo als tijdens onze speciale campagne komend voorjaar.”

Polen is niet het eerste land waar je bij een milieukeurmerk aandenkt. De nuchtere Tkaczyk bevestigt dat vooroordeel met kennis van zaken: “Het milieubewustzijn in Polen is laag. De binnenlandse markt

voor producten met een milieukeurmerk is daardoor voorlopig niet groot. Maar er is wel een niche, en daarnaast kunnen Poolse bedrijven zich nu dus ook gemakkelijker op de buitenlandse (EU-)markt richten.” Polen telt inmiddels 40 nationaal milieukeurmerk- plus 31 Europees Ecolabel licentiehouders.

Nationaal milieukeurmerk of Europees Ecolabel?

Aanwezig in Amsterdamse diertuin was ook Herbert Aichinger. De hoge EU-milieuambtenaar van de Europese Commissie had er een treinreis van twee maal drie uur voor over om tien minuten de zaal te kunnen toespreken. Daarmee onderstreepte hij het belang van de Board-bijeenkomst. Aichinger toonde zich ook ambitieus: “Het momentum voor het Europees Ecolabel groeit. Van de huidige 210 licentiehouders moeten we binnen afzienbare tijd kunnen groeien naar meer dan 1000. Dat zal investeringen vergen, zoals de recente ‘Flowerweek’ (promotiecampagne Europees Ecolabel- red.). Het nieuwe Europese handboek voor groene overheidsinkoop (downloadable van de EU Commissie-website) zal echter zeker helpen om ons doel te bereiken.”

Aichinger toonde door zijn aanwezigheid ook zijn waardering voor de Nederlandse inbreng: “Nederland neemt een centrale en positieve positie in binnen het Europees Ecolabelsysteem. Het speelt een voortrekkersrol bij het ontwikkelen van nieuwe criteria. Maar daarnaast speelt het een leidende rol in de belangrijke Commissie voor Samenwerking en Coördinatie, die zich richt op harmonisering van procedures en inhoud van de nationale milieukeurmerken en het Europees Ecolabel. Het Europees systeem kan daarbij leren van de diverse nationale ervaringen. In een aantal landen zijn immers ook milieukeurmerkcriteria ontwikkeld voor productgroepen waarvoor nog geen Europees Ecolabel-criteria bestaan.”

Over de lastige vraag naar de precieze verhouding tussen de nationale en het Europese milieukeurmerk is Aichinger begrijpelijkerwijze voorzichtig: “Idealiter zouden alle Europese milieukeurmerken op de lange termijn moeten opgaan in het Europees Ecolabel. Maar dat is een open discussie met voors en tegens. Bovendien is dat geen kwestie van de Europese Commissie alleen; de lidstaten zouden moeten instemmen met zo’n ingrijpende stap. Bij de aankomende herziening van het Europees Ecolabelsysteem zal deze kwestie zeker ook aan bod komen.”

Presidential Meeting in Amsterdam

Ontwikkelingen Europees Ecolabel

Bodemverbetersaars en groeimiddelen

Stichting Milieukeur is door de Europese Commissie aangewezen als projectleider voor de herziening van Europees Ecolabelcriteria voor bodemverbetersaars en groeimiddelen. Dit project wordt uitgevoerd met consultantsbureau Sasburg Visser en Aarts. Naar verwachting zal de eerste werkgroepbijeenkomst half maart 2005 in Brussel plaatsvinden.

Campings

De Europees Ecolabelcriteria voor campings zijn goedgekeurd door de Regulatory Committee op 29 september 2004. De eis voor warmtekrachtinstallaties is opgesplitst voor installaties die op het bedrijf zelf staan en voor installaties waarvan energie door het bedrijf wordt ingekocht. De criteria voor campings sluiten aan bij de criteria voor toeristische accommodaties om het gemakkelijk te maken voor bedrijven met zowel appartementen als een campinggedeelte. De criteria zijn geldig voor drie jaar vanaf het moment dat de vertaalde criteria in het Europese staatsblad 'the official journal' zijn gepubliceerd. Vanaf dat moment kan een camping het Europees Ecolabel aanvragen.

Computers en laptops

De herziene criteria voor computers en laptops zijn goedgekeurd door de Regulatory Committee op 29 september 2004. Het Europees Ecolabel is tot op heden in Europa nog niet toegekend aan een computer of laptop, ondanks dat de vorige criteria al geruime tijd gepubliceerd zijn.

Drukwerk

De derde werkgroepbijeenkomst voor de ontwikkeling van Europees Ecolabelcriteria voor drukwerk heeft plaatsgevonden op 9 november 2004. Stichting Milieukeur heeft van meerdere organisaties en bedrijven een reactie gekregen op de conceptcriteria en deze zijn ingebracht tijdens de bijeenkomst.

Handafwasmiddel, allesreiniger en toiletreiniger

Bij de herziening van Europees Ecolabelcriteria voor handafwasmiddel, allesreiniger en toiletreiniger heeft de Europese Commissie een afweging moeten maken tussen de wens om de criteria sterk aan te scherpen en het behouden van bedrijven die het Europees Ecolabel reeds verworven hebben. Leidinggevend daarbij is de vraag welke keuze meer milieuwinst oplevert. In dit geval denkt de Europese Commissie dat het behouden van de Europees Ecolabelhouders meer milieuwinst oplevert.

Meubelen

De Europese Commissie onderzoekt of het mogelijk is om toch verder te gaan met de ontwikkeling van Europees Ecolabelcriteria voor meubelen, nadat de conceptcriteria in december 2003 niet zijn geaccepteerd door de Regulatory Committee. Alle 'competent bodies' wensen dat het voor meubelfabrikanten mogelijk wordt om hun producten met het Europees Ecolabel te certificeren. Een aantal grote kantoormeubelfabrikanten heeft aangegeven het Europees Ecolabel in de toekomst graag aan te willen vragen. Noorwegen ondersteunt de Europese Commissie hierbij en Stichting Milieukeur stelt ook haar kennis en ervaring hiervoor beschikbaar.

Smeermiddelen

De laatste versie van de conceptcriteria voor Europees Ecolabel voor smeermiddelen wordt door de Europese Commissie intern besproken. Het is mogelijk dat de conceptcriteria hierdoor nog een aantal kleine wijzigingen

krijgen. Eind september 2004 hebben de 'competent bodies' aangegeven welke knelpunten zij in de criteria zien. Dit waren overwegend kleine punten die ofwel in de criteria gewijzigd zijn of waarbij een toelichting de onduidelijkheid weg kon nemen. Naar verwachting zal in december 2004 over de conceptcriteria worden gestemd. Stichting Milieukeur is projectleider voor de ontwikkeling van criteria voor deze productgroep.

Toeristische accommodaties

Herenakkoord over bedrijfsbezoek

De 'competent bodies' hebben op voorstel van Stichting Milieukeur besloten dat toeristische accommodaties die het Europees Ecolabel willen behalen altijd een bedrijfsbezoek tijdens de aanvraagprocedure moeten ondergaan. In dit bedrijfsbezoek wordt door een onafhankelijke auditor nagegaan of de milieumaatregelen daadwerkelijk in de praktijk worden toegepast.

Vergelijking met Milieubarometer/Milieukeur

Stichting Milieukeur heeft een vergelijking gemaakt van de Europees Ecolabelcriteria voor toeristische accommodaties met de criteria voor de Milieubarometer/Milieukeur voor hotels en conferentiecentra. Uit de vergelijking blijkt dat bedrijven met de Milieubarometer/Milieukeur een grote voorsprong hebben als zij het Europees Ecolabel willen behalen. Bedrijven met de Milieubarometer/Milieukeur worden vanaf nu op een aantal punten van het Europees Ecolabel niet gecontroleerd, omdat die punten al door Milieubarometer/Milieukeur wordt gedekt. Een bedrijf kan bijvoorbeeld bij de Milieubarometer/Milieukeur gekozen hebben voor de optionele maatregel om groene energie in te kopen. In dat geval hoeft de verplichte maatregel van Europees Ecolabel over groene energie niet gecontroleerd te worden. Voorwaarde hierbij is wel dat een bedrijf toestemming geeft aan de certificatie-instelling om deze gegevens aan Stichting Milieukeur door te geven.

Zeep en shampoo

De 'competent body' van Noorwegen zal de ontwikkeling van Europees Ecolabelcriteria voor zeep en shampoo begeleiden. De eerste werkgroepbijeenkomst heeft op 8 november 2004 plaatsgevonden. Enkele jaren geleden heeft de Europese Commissie al een haalbaarheidsstudie naar deze productgroep laten uitvoeren. Daar is indertijd geen gevolg aan gegeven. De recente studie naar de prioriteit van productgroepen voor het Europees Ecolabel heeft aangetoond dat consumentenproducten die vaak worden gebruikt een groter potentieel succes voor het Europees Ecolabel oplevert. Daarom is er nu voor gekozen om verder te gaan met deze productgroep.

Colofon

Eisenhowerlaan 150
Postbus 17186
2502 CD Den Haag
telefoon (070) 358 63 00
fax (070) 350 25 17
email: info@europeesecolabel.nl
internet: www.metdebloemkiesje-voorgroen.nl

Redactie

Maurits Groen Milieu &
Communicatie b.v. + Stichting
Milieukeur

Opmaak en druk

Drukkerij De Bink bv, Leiden

Foto's

Hans Hordijk Fotografie

